అనగనగా ఓ మంచి కథ

ఉద్ధరింపు

– కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

(ఆంధ్రపత్రిక, 1950 జనవరి 1 సంచిక నుంచి)

సీత లేచిపోవటంతో నరసింహంగారి కుటుంబం మీద పిడుగు పడ్డట్టయింది. ఆయనా, ఆయన భార్య శేషమ్మా, కొడుకు పానకాలరావూ అనేక రోజుల పాటు పడ్డ ఆవేదన చూస్తే ఎవరికన్నా కడుపు తరుక్కుపోవలసిందే. తమకు మద్రాసు మహానగరంలో ఉన్న ప్రతిష్ఠ యావత్తూ మంటగలిసినట్టూ, ఇక నలుగురిలోనూ తల ఎత్తుకు తిరిగే అవకాశం తమకు లేనట్టూ వాళ్లు విలపించారు.

నిజానికి నరసింహంగారికి అటువంటి కీర్తి పట్టణంలో లేదు. అది ఆయన తలకాయలో మాత్రమే ఉంది. ఆయన పదిహేనేళ్ళనుంచీ పట్నంలో ఉంటున్నాడు. ఆయనకు కార్పొరేషనులో చిన్న ఉద్యోగం. ఆయనకున్న ఆ ఒక్కకొడుకూ, కూతురూ పట్నం తప్ప మరొక జన్మస్థలం ఎరగరనే చెప్పాలి. పానకాలరావు పట్నంలోనే చదివి, చదువు పూర్తి చేసి, ఏదో కంపెనీలో ఎకౌంటెంటుగా ఉండి ఇప్పుడిప్పుడే నూరు రూపాయలు తెచ్చుకుంటున్నాడు.

ఈ పదిహేనేళ్ళ కాలంలోనూ నరసింహంగారు స్వయంగా చాలా మంది పరిచయం సంపాదించాడు గాని వారి కుటుంబానికి ఎక్కువ కుటుంబాలతో సాన్నిహిత్యం ఏర్పడలేదు. శేషమ్మగారు అరవం బాగా మాట్లాడటం నేర్చుకున్న తరవాత చుట్టుపక్కల ఉండే అరవస్త్రీలతో కొంత స్నేహం చేసింది. ఇటు నరసింహం పరిచయస్థులుగాని, అటు శేషమ్మ స్నేహితురాళ్ళుగాని వీరి కుటుంబ గౌరవం తాలూకు ఒడుదుడుకులను గురించి విమర్శించేవాళ్ళు కారు. శేషమ్మగారు నరసింహంగారి భార్య కాదని అకస్మాత్తుగా తెలిసినా ముక్కుమీద వేలు వేసుకునే ఓపికా, తీరికా ఎవరికీ లేదు. నరసింహంగారు పెద్ద ఉద్యోగంలో ఉంటే, వేలకు వేలు సంపాయిస్తుంటే, ఆయనకుటుంబానికి మరింత పలుకుబడి ఉండేదేమో. కాని, ఎప్పుడన్నా పుష్కరానికొకసారి ఎవరన్నా చూడవచ్చినప్పుడు ఇంత కాఫీ అయినా నమ్మకంగా కాచిపోసే స్థితిలో లేని నరసింహంగారి సంసారం గురించి ఎవరు బాధపడతారు?

పోతే, నరసింహంగారి కుటుంబంయొక్క యోగక్షేమాలను గురించి ఎప్పుడన్నా విచారించేవాళ్ళు ముగ్గురు నలుగురున్నారు. వాళ్ళు తెలుగువాళ్ళే. అందులో ఒకావిడ మొగుణ్ణీ, ఇద్దరు పిల్లల్నీ వొదిలేసి వచ్చి ఎవరో నాయుడుతో ఉండి, ఆ నాయుడి భార్యనని చెప్పుకుంటున్నది. ఆవిడ ఈ కుటుంబానికి ఒక ఆప్తస్నేహితురాలు, ఎప్పుడన్నా ఆవిడ టాక్సీలో దిగి గంటా రెండుగంటలూ కూచుని, శేషమ్మగారు ఏ పని చేస్తుంటే ఆ పనిలో చెయ్యి చేసుకుని, అడిగి కాఫీ పెట్టించుకుని , కాఫీ పొడరు లేకపోతే ఒక పావు పౌను తన డబ్బుతో తెప్పించిపెట్టి,

నూరురూపాయల్లో "అద్భుతమైన" చీరెలు ఎక్కడ దొరుకుతాయో చెప్పి తన దారిన తాను పొయ్యేది. ఆవిడ వచ్చి వెళ్ళిన తరవాత శేషమ్మ గారు చాలా సేపు ఆవిణ్ణి తలుచుకుని అసూయపడేది.

సీతతో హైస్కూల్లో చదివిన మరొక పిల్ల అక్క ఒకతె నరసింహంగారి కుటుంబానికి స్నేహితురాలు. ఈ అమ్మాయి డాన్సు చేస్తుంది. నెలకు ఒక డాన్సు ప్రదర్శనం ఇస్తూ ఉంటుంది. వీటి మీద ఈవిడ చాలా సంపాదించేటట్టు కనిపిస్తుంది. వాళ్లిల్లు లక్ష్మీతో తులతూగుతూ ఉంటుంది. మనిషి కూడా ఆమెను పెళ్ళాడతా మని ఒకప్పుడు వచ్చారు. కాని వాళ్ల నాన్న పడనివ్వలేదు. ఇప్పుడామె పెళ్ళి ప్రస్తావన ఎవరూ చెయ్యరు. కాకపోయినా ఆమెకు తీరిక లేదు. ఎప్పుడూ పొరుగూళ్ళకు పోతూ ఉంటుంది. ఏ వూరన్నా వెళ్ళి ఒక డాన్సు చేసిందంటే పదిపదిహేనురోజుల దాకా ఆ వూరి వాళ్లు ఆమెను పోనివ్వరట. ఈ అమ్మాయి మొట్టమొదటిసారి నరసింహంగారింట అడుగుపెట్టడానికి కారణం సీతే అయినా, ఒక్క క్షణంలో శేషమ్మగారు ఈమెతో ఎంత గాఢ స్నేహం చేసేసుకున్నదంటే, ఆ తరువాత ఆమె శేషమ్మగారి కోసమే వచ్చేది. ఈవిడ కూడా కాఫీ అడిగిపుచ్చుకునేది.

దేశంలో నరసింహంగారికీ, శేషమ్మగారికీ బంధువులున్న మాట నిజమే. కాని వాళ్ళందరితోనూ నరసింహంగారు ఏనాడో సంబంధాలు తెంచుకున్నాడు. సగం వాళ్ళ మీద ద్వేషంతోనే ఆయన ఉద్యోగం కోసం మద్రాసు వచ్చాడు. ఇప్పుడాయన కెవరూ ఉత్తరాలు రాయరు, ఆయన అంతకన్నా రాయడు. సీత పెళ్ళి గురించి ఆయన చాలా కాలం నుంచీ ఆలోచిస్తున్నప్పటికీ అయిన వాళ్ళల్లో ఒక్కరికి కూడా సహాయం చెయ్యమని ఆయన ఒక కార్డు ముక్క గీకిన పాపాన పోలేదు.

అందుచేత సీత లేచిపోవటంవల్ల తనకున్న సంఘగౌరవం ఏదో పోయిందని నరసింహంగారు గాని, ఆయన కుటుంబంగాని ఆట్టే విచారించవలసిన అవసరం లేదు. అయినా వాళ్ళు విచారించారంటే దానికి కారణం, వాళ్ల అలవాట్లన్నీ పట్టణవాతావరణానికి అనుగుణంగా మారినప్పటికీ, మనః ప్రవృత్తులు — ముఖ్యంగా అవ్యక్త మనః ప్రవృత్తులు — ఇంకా పాత వాతావరణానికి అనుగుణంగానే ఉన్నాయి.

సీత లేచిపోవటానికి కారణాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆమె స్కూలుఫైనలు దాకా చదువుకున్నది. చదువుకుంటున్నన్నాళ్ళూ చదువులో నిమగ్నురాలై ఇతర విషయాలు గమనించలేదు. కాని చదువు మానేసినప్పటినుంచీ ఆమె తన వాతావరణం మీద తిరగబడసాగింది. ఈ తిరుగుబాటంతా ఆమె హృదయంలోనే జరగటం వల్ల ఎవరూ గమనించలేదు.

పదహారు పదిహేడేళ్ల వయసు వచ్చి, కొంత చదువుండి, పుస్తకాలు చదవటంలో అపారమైన ఆసక్తిగల పిల్లకు కొన్ని కోరికలు కలగడంలో వింతలేదు. పైగా పట్టణ వాతావరణం మరికొన్ని ప్రేరణలు కూడా కలిగిస్తుంది. కాని ఈ కోరికలు ఫలించే అవకాశం లేదు. సీతకు జీవితంలో ఎంత ఆనందం ఉన్నదో తెలుసును. చిన్న చిన్న బస్తీలలోనూ, పల్లెటూళ్లలోనూ ఉండేవాళ్ళు ఊహించలేని సుఖాలను సీత ప్రత్యక్షంగా చూస్తూ వచ్చింది. మంచి చీరెలు కట్టుకుని, అందంగా తయారై పార్కులకూ, బీచికీ, సినిమాలకూ, పాట కచ్చేరీలకూ, పార్టీలకూ, ఎగ్జిబిషనులకూ వెళ్ళే పిల్లల్ను త్తనెరుగును. ఇంట్లో కూచుని రేడియో వినవచ్చు. స్నేహితురాళ్ళతోనూ, వాళ్ళ అన్నలతోనూ పిక్నికులకు వెళ్లవచ్చు. పెళ్ళయితే మొగుడితోనే షికార్లు వెళ్ళవచ్చు. కాబోయే భర్తను ముందుగా చూసుకుని, మాట్లాడి, అతని మీద ఇష్టం కలిగించుకోవచ్చు. ఈ పనులన్నీ చేసే వాళ్ళను సీత ఎరుగును. కాని ఇవి తనకు అందుబాటులో లేవు. ఎందుకు అందుబాటులో లేవో సీత తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నించింది. తన అన్నా, తండ్రీ చెప్పిన కారణాలలో ఆమెకు నమ్మకం కలగలేదు.

తిరగటం వల్ల మనస్సుకు కలిగే ఆనందం పాపహేతువన్నట్టూ, తిరగటం వల్లనే పట్టణంలో ఆడవాళ్ళు అవినీతిపాలవుతున్నట్టూ వాళ్ళు మాట్లాడారు. సీత ఈ మాట నమ్మలేకపోగా ఆగ్రహం కూడా తెచ్చుకున్నది. తాను ఎరిగిన స్నేహితురాళ్ళు అవినీతిపరులా? అవినీతిపరులైన ఆడవాళ్లకు తమ ఇంట్లో కాఫీ లెందుకు పోస్తున్నారు? వాళ్ళను దూరంగా ఉంచరేం?

మగవాళ్లు ప్రతిదానికీ డబ్బులేకపోవటం ఒక అభ్యంతరంగా చెప్పేవాళ్ళు. అరమైలు దూరంలో ఉన్న పార్కుకు రోజూ నడిచి షికారు వెళ్ళటానికి డబ్బెందుకూ? ఏడాది కొక మంచి సినిమా చూడటానికి డబ్బు లేకుండా ఉందా? నెలకొక పుస్తకం కొనటానికి డబ్బు లేదా?

తన ఇంట్లో ఉన్న వాతావరణం మీద సీత తిరగబడింది. వాళ్లకి జీవించటం చాతకాదని ఆమె నిర్ణయించుకున్నది. డబ్బు ఇబ్బందులు ఉండవచ్చుకాక, తన తండ్రీ, అన్నా చూపించే సంస్కారానికి దారిద్ర్యంతో ఏమీ సంబంధం లేదని నిశ్చయించుకున్నది.

సీత తిరుగుబాటులో రెండో దశ ఒక పత్రికతో ఆరంభమయింది. తన స్నేహితురాళ్ళ దగ్గర తీసుకుని పత్రికలు అధికంగా చదివేది సీత. ఒక పత్రికలో ఆమె ఒక కథ చదివింది. అది రాసినతని పేరు రామదాసు. ఆ కథ చదివేటప్పుడు ఆమెకు రామదాసు తనతో మాట్లాడుతున్నట్టే, అందులో ప్రతిమాటా తనకు అర్థం కావటానికి రాసినట్టే తోచింది. సీత ఎన్నో కథలు చదివింది గాని ఇటువంటి భావం ఆమెకు ఎన్నడూ కలగలేదు. పైగా ఆ కథలో కథానాయిక తనవంటిదిగానే తోచింది. కనీసం ఆమె సంస్కారం ఆమె పరిసర వాతావరణం కన్నా ఉన్నతంగా ఉంటుంది. ఆమెకన్నా సంస్కారంలో హీనులైనవారు ఆమె జీవితాన్ని నిర్ణయిస్తారు.

ఈ కథ చదివిన తర్వాత చాలా రోజులు సీత ఇంకొక విషయం గురించి ఆలోచించలేక పోయింది. ఆఖరుకు కవరు సంపాదించి రామదాసుకు పత్రిక పేర లేఖ రాసింది. అందులో ఆమె ఏమీ విశేషంగా రాయలేదు. ఫలానిపత్రికలో ఫలాని కథ చదివాననీ, అది తనకెంతో బాగున్నదనీ రెండు ముక్కలు రాసింది. ఆమె తలలో ఎన్నో పేజీలు నింపే ఆలోచనలున్నట్టు తోచిందిగాని అవి మాటలలో ఇమడలేదు. ఈ ఉత్తరం పోస్టులో వేసిన తరవాత ఆమె కేదో భయం పట్టుకున్నది – ఆ రామదాసు తనను గురించి ఎటువంటి ఊహాపోహలు పడుతాడో, ఎవరికైనా తనను ఎరిగిన వాళ్లకు చూపిస్తాడేమో, తనను గురించి చులకనగా ఎవరితోనన్నా మాట్లాడుతాడేమో అని, ఉత్తరంలో తన ఎడ్రసు ఇవ్వలేదు కనక అతను సమాధానం రాస్తాడనే భయం లేదు. అది ఎవరికంటనన్నా పడుతుందనే భయం లేదు.

ఆ సంఘటన అంతటితో అయిపోవలసిందే. కాని మరొక రెండునెల్లకు ఒక స్నేహితురాలి ఇంట సీతకు ఈ రామదాసే తటస్థపడ్డాడు! అతను పాతికేళ్లలోపువాడు. ఇంజనీరింగు కాలేజీలో చదువుతున్నాడు. ఆ విధంగా అతను సీత స్నేహితురాలి అన్నను తెలుసును.

అతనే రామదాసనీ, తను ఆనందించిన కథ రాసినవాడనీ తెలియగానే సీత తెల్లబోయింది. కాని అతను తన పేరు విని ఏమీ కాలేదు. ఆమెకేసి విచిత్రంగాకూడా చూడలేదు. తను రాసిన ఉత్తరం అతనికి చేరినట్టు లేదు. ఇంకెవరి చేతిలో పడిందో!

రామదాసు కథ సీతకు నచ్చటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. అతని మాటల ధోరణీ సీతకు నచ్చింది. జీవితం పట్ల అతనికి స్వతహాగా కొంత అసహనం ఉన్నది. దాన్ని అతను తన మాటల్లోనే తెలియజేశాడు.

“జీవితం బాగా లేదని ఎవరన్నా నసపెట్టవచ్చు. కాని దాన్ని మార్చటానికి ఎవరు ప్రయత్నిస్తున్నారు? అటువంటి ప్రయత్నం ధనికులు మాత్రమే చెయ్యగలుగుతున్నారు. అందుకనే ఈ జీవితంలో దరిద్రులకూ, పనులు చేసుకునేవారికీ స్థానం లేదు. జీవితాన్ని తమకు అనుకూలంగా మార్చుకోవటానికి ధనికులు చేసే ప్రయత్నాలను అడ్డగించేవారు లేరు. అటువంటి ప్రయత్నమే బీదవాళ్లు చేస్తే వాళ్లకోసం లాటీలూ, తుపాకులూ, జైళ్ళూ సిద్ధంగా ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితి మారదు. కొందరు పేదలు చావటానికి సిద్ధపడి సరిఅయిన కృషి చేస్తే గాని మారదు. సోషలిజం మన్న మాట విన్నా, కమ్యూనిజం అనే మాట విన్నా హరిహరీ అని చెవులు మూసుకునే మనం జీవితాన్ని ఏ విధంగా మార్చాలో కూడా తెలీని స్థితిలో ఉన్నాం. ఇక మనం మార్చేదేమిటి?” అని అతనన్నాడు.

చాలా సేపు వాదన జరిగింది. రామదాసు మాట్లాడుతున్నంత సేపూ సీతకు తానే మాట్లాడుతున్నట్టున్నది. అతను చెప్పే విషయాలు తనకు తెలుసునని కాదు. అతన్ని చెప్పే విషయాలు తనకు తెలుసునని కాదు. అతన్ని ఖండించేవాళ్ళకు అతనికి తెలిసిన విషయాలు తెలీవు. అతని కున్న జ్ఞానం లేదు. తన ఇంట్లో తన స్థితి ఎట్లా ఉన్నదో, ఈ సమావేశంలో రామదాసు స్థితి అట్లాగే ఉన్నది. అతను ఎదిరించి పోట్లాడుతున్నాడు; తను ఎన్నడూ పోట్లాడలేదు. అంతే తేడా.

అక్కణ్ణుంచి బయలుదేరేటప్పుడు సీత ఎక్కిన బస్సులోనే రామదాసు కూడా ఎక్కాడు. టిక్కెట్టు కొనబోతూ “మీరెందాకా?” అన్నాడు. వద్దంటున్నకొద్దీ తనక్కూడా టిక్కెట్టుకొన్నాడు. మర్యాదకు ఏదన్నా మాట్లాడాలనుకున్నదిగాని ఏం మాట్లాడాలో సీతకు తెలియలేదు. అతను పార్కు దగ్గర దిగిపోతూ, “కాసేపు పార్కులో కూర్చుందాం, రాకూడదూ?” అన్నాడు. సీత కొంచెం సంకోచించి అతని వెంట దిగింది. “ఈ మనిషితో – పరాయివాడితో – పబ్లిగ్గా పార్కులో కూర్చుంటావా?” అని ప్రపంచం తనను ప్రశ్నించినట్టు ఊహించి సీత ప్రపంచం మీద మండపడింది “ఏమిటి తప్పు? దురుద్దేశం కలదాన్నయితే అందరూ చేరే చోట పరాయిమనిషితో కూర్చుంటావా?” అని ప్రపంచానికి సమాధానం చెప్పింది.

ఇద్దరూ వెళ్ళి ఖాళీగా ఉన్న పార్కు బెంచిం మీద కొంచెం ఎడంఎడంగా కూర్చున్నారు.

“మీ ఉత్తరం అందింది. సమాధానం రాయాలంటే ఎడ్రసు తెలీలేదు” అన్నాడు రామదాసు.

సీత గుండె ఒక్కసారిగా ఆగిపోయింది.

వాళ్ళిద్దరి స్నేహానికీ అదే మొదలు. అది చాలా రోజులు గురుశిష్యసంబంధంగా ఉండేది. రోజూ ఆ పార్కులోనే ఇద్దరూ కలుసుకునేవాళ్ళు. ఒక్కొక్కసారి అతని వెంట స్నేహితులుండేవాళ్ళు. ఎప్పుడన్నా సీత వెంట కూడా స్నేహితురాళ్ళూ, ఎరిగినవాళ్ళూ ఉండేవాళ్ళు. రామదాసు సాధారణంగా సంఘం గురించీ, సోషలిస్టు వ్యవస్థను గురించీ మాట్లాడేవారు. ఆదిమ సమాజం ఎట్లా మారూతూ వచ్చింది చెప్పేవాడు. అతను చెప్పే విషయాలు ఎంత విడ్డూరంగా ఉన్నా నిజమల్లే తోచేవి.

“అవునుగాని, ఇవన్నీ మీరెక్కడ చదువుతారు? వీటిని గురించి పుస్తకాలున్నాయా? ఉంటే నా కివ్వగలరా?” అన్నది సీత.

ఆ తరవాత రామదాసు ఆమెకు డజను కొద్దీ పుస్తకాలు ఎక్కడినుంచో, ఎవరెవరివో తెచ్చి ఇవ్వసాగాడు. ఈ పుస్తకాల మాదిరిగా సీత మానసిక చైతన్యానికి మేత దొరికింది. ఇవాళ ఉన్న కులాలూ, కులతత్వాలూ, కులాచారాలూ ఒకనాడు లేవనీ, కొంత కాలానికి పోవచ్చుననీ తెలుసుకున్నప్పుడు సీత ఆశ్చర్యానికి మేరలేదు.

సీతను ప్రణయంలోకి దింపినవాడు కూడా రామదాసే. అతను సీత ప్రేమను ఆశించను కూడా లేదు, ప్రస్తుత సమాజంలో స్త్రీపురుషులు ఒకరినొకరు అర్ధంచేసుకోవటంగాని, అభిమానించి ప్రేమించుకోవటంగాని ఎంత ప్రమాదకరమో చెప్పాడు.

అతను తనమీద ప్రేమతో ఎంత బాధ పడుతున్నదీ అతని నోటనే చెప్పించింది సీత.

“నీకు ఒకమనిషి మీద ప్రేమ ఉన్నట్టు బయటపెట్టడం కూడా ఈ దిక్కుమాలిన కాలంలో అశ్లీలమే. పెళ్ళిళ్లకు ఇన్ని హద్దులు ఏ సమాజంలోనూ లేవు.” అన్నాడు రామదాసు.

తనకూ, రామదాసుకూ కులభేదం ఉన్నదని సీతకు అదివరకే తెలుసు.

“వెనకటికన్న ఇప్పుడు పెళ్ళిళ్ళు నయం కాదా?” అన్నది సీత.

“ఏం మారిందని? కొందరు డబ్బున్న వాళ్ళూ సాహసించగలుగుతున్నారు. మిగిలిన వాళ్లు సంస్కారవివాహాలు చేసుకోలేరు.”

“మనిద్దరం పెళ్లి చేసుకుని చూద్దాం, ఏం జరుగుతుందో?”

“ఏం జరుగుతుందో ముందుగా తెల్సుకోలేమా? నేను మీ కులం కానందు కెవరూ అభ్యంతరం చెప్పరు – కనీసం వాళ్లకు ఆ అభ్యంతరంకంటే నేను ధనవంతుణ్ణి కాననే అభ్యంతరం జాస్తిగా ఉంటుంది” అన్నాడతను.

సీత రామదాసును పెళ్ళి చేసుకుందామనుకున్నది. ఈ విషయం తన తండ్రితోనూ, అన్నతోనూ, తల్లితోనూ మాట్లాడదామనుకున్నది. కాని మామూలు విషయాలలోనే మధ్యయుగం మనుష్యులల్లే ప్రవర్తించేవాళ్ళతో ఈ పెళ్ళివిషయమై వితర్కించ బుద్ధిపుట్టలేదు.

ఆమెకు మొదట్లో లేచిపోదామన్న సంకల్పం లేదు. కాని చదువు పూర్తి అయి రామదాసు పట్నం వదిలిపోతున్నా డనేసరికి ఆమెకు ఏదో చెయ్యవలసిన అవసరం కలిగింది. చాటుగా పెళ్ళి చేసుకోవటానికామె మేజరు కాదు.

రామదాసు ఆఖరుసారి ఆమెను పార్కులో కలుసుకుని శలవు పుచ్చుకున్నాడు.

"ఆడవాళ్ళమీద నాకున్న గౌరవం ఎక్కువయేటట్టు చేశావు. అందుకని నిన్నెప్పుడూ మరిచిపోను." అన్నాడు రామదాసు.

అతను మర్నాడు మెయిలుకు వెళ్ళిపోతున్నాడు. ఆరోజు సాయంకాలం సీత అర్ధరూపాయి డబ్బులు చేత పుచ్చుకుని పార్కు దగ్గరికి మామూలు ప్రకారమే వచ్చింది. సెంటలు స్టేషను వేపు వెళ్ళే బస్సులో ఎక్కి స్టేషనుకు టిక్కెట్టు కొన్నది.

రైలు బయలుదేరటానికింకా పదిహేను నిముషాలున్నది. ఫ్లాట్ పారం టిక్కెట్టు కొని మెయిలు పెట్టెలు వెతకసాగింది. రామదాసు మూడో తరగతి పెట్టెలో ఒక మూల కూర్చుని ఏదో ధ్యానం చేస్తున్నాడు. సీతను చూసి కంగారుగా బయటికి వచ్చాడు.

"నన్ను కూడా తీసుకు వెళ్ళండి – అభ్యంతరం లేకపోతే." అన్నది సీత.

రామదాసు సంకోచించాడు.

"మీ కభ్యంతరమైతే ఇంటికి వెళ్ళి పోతాను."

"నా గురించి ఏమీ అభ్యంతరం లేదు. నువు?"

"ఆలోచించుకునే వచ్చాను ... నే నాఇంట్లో ఉండలేను. నరకం."

"టైము లేదు. టిక్కెట్టు కొనుక్కొస్తానుండు."

రైలు సాగిన తరువాత రామదాసు సీతకు తన పరిస్థితి చెప్పాడు.

"నువు మా ఇంటికి రావచ్చు. మా ఇంట్లో కూడా మీ మాదిరిగానే శాకాహారం తింటాం. కాని మా వాళ్ళను నువు భరించలేవు. వాళ్ళు కొద్దిగా చదువుకున్నవాళ్ళు. నాజూకు లెరగని మోటువాళ్ళు. పల్లెటూరు కూడాను."

"ఫరవాలేదు. నాకోసం మీరేమీ ఇబ్బంది పడక్కర్లేదు. మీకు మీ వాళ్లకూ మధ్య భేదాలు పెట్టాలంటే ఉద్దేశం నాకెన్నడూ లేదు. మీ వాళ్ళ జీవితం యధార్థమైన జీవితమని నా నమ్మకం. అందుచేత భరించగలుగుతున్నాను." అన్నది.

సీతమాట ఎట్లా ఉన్నా, ఆమెను చూసి రామదాసు తల్లిదండ్రులు చాలా సంతోషించారు. ఆమె తన స్నేహితురాలని అతను వాళ్ళతో చెప్పాడు. "ఆమె ఏకులం? మన ఇంట్లో ఉంటుందా? మనను చూసి అసహ్యించుకోదా?" ఈ విధంగా రామదాసును ప్రశ్నించారు. వాళ్ళు ఆమె కోసం కొన్ని తెచ్చి పెట్టుకోవటానికి ప్రయత్నించారుగాని రామదాసు నిరుత్సాహపరిచాడు.

సీత అన్నది నిజమయింది. రామదాసు చుట్టాలు కపటంలేని వాళ్ళు, సహజమైన భావాలు గలవాళ్ళు; ప్రయోజనకరమైన వ్యాపకాలున్న వాళ్ళు, ఇంటిమీదా, పని మీదా వాళ్ళకున్న శ్రద్ధ అపారం.

రామదాసు బీదవాడు కాదు. పెద్ద భాగ్యవంతుడు కాకపోయినా అతనికి చాలా పలుకుబడి ఉన్నది. ఈ వ్యవసాయం చేసుకునే వాళ్ళలో మర్యాదలకు లోటు లేదు కాని కపట నియామాలు లేవు. సీతకు ఇప్పుడు సరిగా గాలి పీలుస్తున్నట్టుంది.

సీత ఫలాని చోట ఉన్నది కనిపెట్టటానికి నరసింహంగారికి వారం రోజులు పట్టింది. వెంటనే ఆయనా, పానకాలరావూ బయలుదేరి వచ్చారు. రామదాసు ఇంట్లో లేడు. అతనూ, సీతా సాయంకాలం పూట పొలాల్లోకి వెళ్లారు.

చెరువు దగ్గర వాగ్యుద్ధం సాగింది. మొదట్లో రామదాసు మట్లాడాడు. తరువాత సీత కూడా మాట్లాడింది. తండ్రి కొడుకుల వాదనలు వినదలచలేదు. సీతను తను వెంట పంపకపోతే పోలీసులకు రిపోర్టిస్తామన్నారు.

"మీకు నా మీద గల ప్రేమ చూస్తే కడుపు నిండిపోయింది. కాని మీ వెంట వస్తే నాకేం చేస్తారు? నా కిష్టం లేని మనిషి నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తారా? లేకపోతే మీ వంశ గౌరవం దక్కించుకునేందుకు నన్ను యావజ్జీవనరకంలో ఊరేస్తారా? నేను కులం చెడ్డాననీ, బజారుదాన్నయినాననీ ఇప్పుడే అంటున్నారు కదా, చూస్తూచూస్తూ పరువుగలవాడి కెట్లా ఇచ్చి చేస్తారు?" అన్నది సీత.

"నీ తెలివితేటలు చూసి సంతోషించటానికి రాలేదు. నువు వెంటనే బయలుదేరి వస్తావా? కేసు పెట్టమన్నావా?" అన్నాడు పానకాలరావు.

"ఏమనీ కేసు పెడతారు?" అన్నది సీత రామదాసుతో.

"నువు మైనరువు. కేసు పెట్టవచ్చు."

"ఎప్పటికి మేజరు అవుతాను?"

"పద్దెనిమిదేళ్ళకు."

"ఇంకోఏడాదికా? మళ్ళీ వస్తాను. చెప్పకుండా వెళ్ళానని మీ వాళ్ళనుకుంటారేమో. తొందరగా బయలుదేరానని చెప్పండి," అని సీత తన వాళ్ళతో బయలుదేరింది.

సీతను తిరిగి తీసుకొచ్చిన తరువాత ఇంట్లో అందరూ కుక్కను చూసినట్టు చూశారు. సీత అభ్యంతరం చెప్పలేదు. ఆమె రామదాసును పూర్తిగా మరిచిపోయినట్టు కనపడింది. కాలక్రమాన వాళ్ళు కూడా మరిచిపోయారు.

ఆరు నెల్లు గడిచింది. సీతకు సంబంధాలు విచారించసాగారు. తనకు పెళ్ళి అక్కర్లేదన్నందుకు పానకాలరావు, "అవును, రంకు సాగితే పెళ్ళెందుకు?" అన్నాడు.

సీత నవ్వి, "నీ నిజమైన సంస్కారం చూపించటానికి ఎంత మంచి అవకాశాలిస్తున్నాడు!" అన్నది.

సంవత్సరం అయింది. ఒకనాడు అకస్మాత్తుగా సీత బయటికి బయలుదేరింది.

"ఎక్కడికే ?" అన్నది తల్లి. ఇంట్లో ఇంకెవరూ లేరు.

"వెళ్లానని చెప్పు. చెప్పకుండా వెళ్ళినందుకు నాన్ననూ, అన్నయ్యనూ ఏమి అనుకోవద్దు. అయినా వాళ్ళు నాకు తగిన మర్యాద చూపించలేకపోయారు. అందుచేత వాళ్ళకు చెప్పనవసరం లేదు" అంటూ సీత బయటికి వచ్చింది.

తలి కేక వేస్తూ బయటికి వచ్చింది. కాని ఆవిడమొర ఎవరాలకిస్తారు? రోడ్డువెంట పొయ్యే బస్సుల రొదలో ఆవిడకేక లెవరూ వినిపించుకోలేదు.

సీత పార్కు దగ్గరికి వచ్చింది. అక్కడ ఆమె కోసం రామదాసు కనిపెట్టుకుని ఉన్నాడు.

★★★

COMMENTS